

Sexuální dysfunkce u lidí s HIV

MUDr. Ivo Procházka, CSc.

Sexuologický ústav VFN a 1. LF UK Praha

HIV infekce je dnes chronické onemocnění, které při včasné diagnóze a léčbě nemusí významně zhoršovat zdravotní stav. Účinná protivirová léčba podstatně snižuje i infekčnost lidí s HIV. Prodloužení a z kvalitnění jejich života ale přináší výskyt častějších komorbidit včetně sexuálních dysfunkcí. Přetrvávajícím problémem života s HIV je také stigma.

Klíčová slova: HIV infekce, sexuální dysfunkce, komorbidity, stigma.

Sexual dysfunctions among people living with HIV

HIV infection is currently a chronic disease that in case of early diagnosis and treatment should not significantly alter health state of people living with HIV. Effective antiretroviral treatment considerably decreases also infectiousness. Prolongation and improvement of their life results in more commorbidities including sexual dysfunctions. Persisting negative problem of life with HIV is also a widespread stigma.

Key words: HIV infection, sexual dysfunctions, commorbidities, stigma.

Úvod

Ke konci minulého století patřila HIV infekce k neléčitelným a fatálním onemocněním. Objev kombinované antiretrovirové léčby z ní učinil onemocnění chronické, které sice není nadále vyléčitelné, ale je léčitelné. Samo o sobě při včasné diagnóze a dodržení správné léčby již nemusí významně ovlivňovat zdravotní stav pacienta a předpokládanou délku jeho života.

Antiretrovirová léčba má příznivý efekt nejen na imunitu infikovaného jedince, ale snižuje i jeho infekčnost. Také proto se dnes obvykle zahajuje léčba krátce po zjištění diagnózy HIV infekce (1).

Přesto není život osob s HIV ani dnes jednoduchý, i když jejich hlavní problém nebývá přímo jejich zdravotní stav, ale spíše doprovodné stigma, sebestigma, sociální izolace a horší kvalita života. Proto je třeba zaměřit pozornost i na kvalitu jejich života včetně diagnostiky a léčby sexuálních dysfunkcí.

HIV infekce přímo i nepřímo může vést ke vzniku dalších zdravotních potíží a komorbidit. Ty jsou častější s tím, jak se zvyšuje narůstající věk nemocných. HIV pozitivní důchodci dnes nejsou výjimkou. U osob, kteří s HIV žijí již desítky let, se ke zdravotním potížím souvisejícím s běžným procesem stárnutí přidávají příznaky a choroby, které souvisejí s minulou, méně kvalitní léčbou, častějšími lékovými interakcemi a tím, že v minulosti léčba byla obvykle nasazována až po určitém zhoršení imunity. Mezi častější komorbidity osob s HIV ve srovnání s celkovou populací patří chronická onemocnění, jako ischemická choroba srdeční, hypertenze, diabetes, plicní, nefrologická a jaterní onemocnění a výskyt většiny zhoubných nádorů, z psychických potíží pak častější deprese a úzkosti (2).

HIV infekce se častěji objevuje u lidí primárně sociálně stigmatizovaných, členů sexuálních menšin a uživatelů drog (včetně alkoholu a nikotinu). Lidé s HIV mají také častěji

jiné sexuálně přenosné choroby. S tím může souviset častější dyspareunie.

Pochopitelnou nejčastější psychickou reakcí na zjištění HIV infekce je šok, který následně ustupuje. Nezřídka ho doprovázejí pocity viny, obava, zda nedošlo k nákaze blízkých osob.

Vlastní sdělení

Obecně lze říci, že s výjimkou předčasné ejakulace jsou sexuální dysfunkce – ztráta sexuálního zájmu, dyspareunie, porucha erekce a obtížné dosahování orgasmu – častější u osob s HIV než u osob neinfikovaných. Přitom jim je obvykle věnována menší pozornost než u ostatních osob. Souvisí zejména s obavami lékařů i pacientů toto téma otevřít. Sexualita osob s HIV je více tabuizovaná, stále se objevuje téma rizika přenosu. Neléčené sexuální dysfunkce zvyšují riziko nepoužívání metod bezpečnějšího sexu. Při léčbě těchto poruch je vhodná spolupráce sexuologa s HIV specialistou (3).

MUDr. Ivo Procházka, CSc.
Sexuologický ústav VFN a 1. LF UK Praha
ivo.prochazka@lf1.cuni.cz

Cit. zkr: Urol. praxi. 2023;24(3):151-153

Článek přijat redakcí: 23. 3. 2023

Článek přijat k publikaci: 15. 5. 2023